

Ιωάννης Καλβίνος: Μία υποτιμητική αναφορά του για το Σύμβολο Πίστεως της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου

/ [Γνώμες](#)

- Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Γεωργόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Ο Ιωάννης Καλβίνος ήταν μία από τις ήγετικές προσωπικότητες της Προτεσταντικής Μεταρρύθμισης στην Έλβετία και ο κύριος εκπρόσωπος της Μεταρρυθμισμένης (Reformed) θεολογίας. Σέ θεολογικά κείμενά του αναφέρεται θετικά και επιλεκτικά στίς αποφάσεις μόνο τῶν τεσσάρων πρώτων Οικουμενικῶν Συνόδων. Δέν θεωροῦσε ὅμως ὅτι δεσμευόταν ἀπολύτως ἀπό αὐτές, δέν ἀποδεχόταν κάποιο ἀναμφισβήτη το κῦρος τους καί δέν ἀντιμετώπιζε τίς δογματικές ἀποφάσεις τους ὡς ἀλάθητες. Ἀναγνώριζε τήν ἀξία τους, ἰδίως σέ θεμελιώδη ζητήματα ὅπως ἡ Τριαδολογία ἢ ἡ Χριστολογία, ἀλλά δέν τίς ἀποδεχόταν ἀπροϋπόθετα. Θεωροῦσε ὅτι, ἂν μία ἀπόφαση Συνόδου δέν συμφωνεῖ μέ τή Βίβλο, πρέπει νά ἀπορρίπτεται καί υἱοθετοῦσε μόνο ὅσα στοιχεῖα ἔκρινε ὅτι εἶναι σύμφωνα μέ τό περιεχόμενο τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῆς ὑψιστης καί μοναδικῆς αὐθεντίας, κατ' αὐτόν.

Ι. Ο Ἰ. Καλβίνος καί Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδος. Ἡ στάση τοῦ Ἰ. Καλβίνου ἀπέναντι στήν Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδο ἐκδηλώνεται στό πλαίσιο τῆς ἀντιπαράθεσής του μέ τούς Ἰταλούς Ἀντιτριαδικούς, οἱ ὁποῖοι στά χρόνια της Μεταρρύθμισης ἀναβίωναν ἀρχαῖες ἀντιτριαδικές δοξασίες. Ο Καλβίνος ἀντέδρασε ἔντονα καί τόνισε ὅτι ἡ θεολογική διδασκαλία τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Νίκαιας εἶναι ὀρθῶς θεμελιωμένη, καθότι, κατὰ τή γνώμη του, συμμορφωνόταν μέ τήν Ἀγία Γραφή. Ὑπερασπίστηκε τό ὁμοούσιον, ὅπως τό διατύπωσε ἡ Σύνοδος, καί ὑποστήριξε πῶς οἱ Ἀντιτριαδικοί τῶν χρόνων του ἀναβίωναν τήν αἵρεση τοῦ Ἀρείου. Ὑπογράμμισε ὅτι ἡ δογματική διδασκαλία τῆς Συνόδου δέν βασίστηκε σέ ἀνθρώπινους συλλογισμούς, ἀλλά στή σωστή ἐρμηνεία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, κάτι πού ἀναδεικνύει τό ἀναντικατάστατο κῦρος της. Σημείωσε, ἐπίσης ὅτι οἱ ἀποφάσεις τῆς Νικαίας ἀποτελοῦν ἕνα πρότυπο «ὀρθῆς συνάθροισης» τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τό ὁποῖο ἡ ἀνθρώπινη συνεργασία μπορεῖ νά ἀποτυπώσει θεόπνευστες ἀλήθειες μόνον ὅταν ἀκολουθεῖ αὐστηρά τή μαρτυρία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

II. Μία θλιβερή έξαίρεση: Ή περίοδος τής πρώιμης Μεταρρύθμισης χαρακτηρίζεται καί από έντονες θεολογικές άντιπαραθέσεις, πού περιλάμβαναν καί συγκρούσεις έντός του εύρύτερου μεταρρυθμιστικού κινήματος. Μία τέτοια χαρακτηριστική σύγκρουση ήταν μεταξύ του Ή. Καλβίνου καί του Petri Caroli, ενός πρώην ρωμαιοκαθολικού θεολόγου πού έντάχθηκε στίς τάξεις τών Μεταρρυθμιστών. Ό P. Caroli κατηγόρησε τούς Καλβίνο καί G. Farel γιά Άρειανισμό, γιατί δέν έκαναν ρητή χρήση τής εκκλησιαστικής Τριαδικής όρολογίας στά δημόσια κηρύγματα καί στίς όμολογίες πίστεως τους. Τούς ζήτησε μάλιστα, δημοσίως στή Λωζάνη, νά ύπογράψουν καί νά έπιβεβαιώσουν τό θεολογικό περιεχόμενο τών τριών αρχαίων Συμβόλων Πίστεως, Άποστολικού, Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως καί του λεγομένου Άθανασιανού.

Ό Καλβίνος άρνήθηκε, άπαντώντας ότι τέτοιες κατηγορίες ήταν κακοήθειες καί θεολογικά άβάσιμες, καθώς ή διδασκαλία τους γιά τήν Άγία Τριάδα ήταν άπολύτως όρθόδοξη καί δέν ύποχρεώνονταν σέ μία φορμαλιστική επανάληψη όρων εκκλησιαστικών συνόδων καί δογματικών τύπων. Μέ τό γνωστό δηλητηριώδες ύφος του χαρακτήρισε τόν P. Caroli «κοράκι», «γουρούνι» καί «σκύλο πού γαυγίζει». Ή σύγκρουση παραπέμφθηκε σέ σύνοδο Γαλλόφωνων μεταρρυθμιστών, ή όποία τελικά άπάλλαξε τόν Καλβίνο καί καταδίκασε τόν P. Caroli γιά τίς έπιθετικές καί διχαστικές του πρακτικές.

Ό P. Caroli ύποχρεώθηκε νά έγκαταλείψει τή Γενεύη καί τελικά επανήλθε στή Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία, συνεχίζοντας τίς έπιθέσεις του έναντιον του Καλβίνου. Σέ μεταγενέστερο θεολογικό έργο έναντίον του P. Caroli (*Adversus Petri Caroli Calumnias*, 1545, CR 35, 293-340), ό Ή. Καλβίνος τονίζει ότι δεσμεύεται μόνο από τήν Άγία Γραφή καί όχι από συνοδικές εκκλησιαστικές διατυπώσεις καί προβαίνει στόν ύποτιμητικό χαρακτηρισμό ότι ή διατύπωση του Συμβόλου τής Νίκαιας «φώς έκ φωτός, Θεόν άληθινόν έκ Θεού άληθινού» είναι βαττολογία (!!!) πού θυμίζει πίο πολύ τραγούδι (CR 35, 315-316). Έν προκειμένω, ο Καλβίνος ύποπίπτει σε αντίφαση, διότι άφ' ενός θεωρεί τό Σύμβολο τής Νίκαιας ως άποτύπωση τής βιβλικής διδασκαλίας, καί άφ' έτέρου χαρακτηρίζει τμήμα του περιεχομένου του ως βαττολογία. Μεταρρυθμισμένοι θεολόγοι, θαυμαστές του Καλβίνου, δικαιολογούν αύτόν τόν άπαράδεκτο χαρακτηρισμό του μέ τό έπιχείρημα ότι ή άρνησή του νά ύπογράψει τά αρχαία Σύμβολα αλλά καί τέτοιου είδους τοποθετήσεις του συνδέονται μέ τό γεγονός ότι άπορρίπτει τήν αντίληψη, ότι ή πίστη κάποιου πρέπει νά έξεταστεί καί νά μετρηθεί μέ τά κατασκευασμένα από τήν Έκκλησία όμολογιακά πρότυπα.

III. Συμπεράσματα. Ό Ή. Καλβίνος, άποδέχεται πλήρως τή δογματική διδασκαλία τής Α' Οίκουμενικής Συνόδου τής Νίκαιας, καθώς θεωρεί ότι έναρμονίζεται

πλήρως μέ την Ἀγία Γραφή. Στήν ἀντιπαράθεσή του μέ τούς Ἰταλούς Ἀντιτριαδικούς, χρησιμοποίησε ἐπιχειρήματα τῆς Συνόδου, ὅχι λόγω αὐθεντίας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καθ'αυτῶν, κάτι πού ἀρνεῖται, ἀλλά ἐπειδή συνιστοῦσε ἱστορική ἐπικύρωση καί θεολογική ἀποτύπωση τῆς βιβλικῆς πίστεως. Στή σύγκρουσή του μέ τόν P. Caroli ἐμπράκτως τόνισε ὅτι ἡ Μεταρρύθμιση δέν ἦταν ἀπλῶς μία διορθωτική κίνηση, ἀλλά ἕνας ριζικός ἐπαναπροσδιορισμός τῆς πίστεως μέ ἀπόλυτο κριτήριο μόνο τήν Ἀγία Γραφή, χωρίς πιστοποιήσεις ἀπό θεσμικά πλαίσια θεολογικοῦ φορμαλισμοῦ (Συνόδους, Ὁμολογίες Πατέρων Ἐκκλησίας).

Πηγή: pemptousia.gr